

ÎNCHEIERE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Svetlana Filincova

Judecătorii: Maria Ghervas, Iurie Bejenaru

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gusenco Elena și avocatul Potlog Victor în interesele lui Bîrsanu Dumitru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la încasarea salariului ratat, venitului ratat, repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, prin care s-a respins apelul declarat de Gusenco Elena și Bîrsanu Dumitru, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 în partea încasării prejudiciului material, s-a emis în partea dată hotărâre nouă de respingere a pretențiilor, s-a modificat hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral prin micșorarea sumei,

c o n s t a t ă:

Prin mandatul din 02 august 2014 avocatul Victor Potlog a fost împuternicit de Gusenco Elena și Bîrsanu Dumitru să le reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată (f.d. 148).

La 12 august 2014 Gusenco Elena și avocatul Potlog Victor în interesele lui Bîrsanu Dumitru au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea venitului ratat, salariului ratat, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată au indicat că Gusenco Elena a fost fondator și administrator al societății cu răspundere limitată „Galeria de Piatră”, care activa pe piața Republicii Moldova din 1994 în domeniul construcțiilor.

Bîrsanu Dumitru a fost angajat în calitate de diriginte de șantier la societatea cu răspundere limitată „Galeria de Piatră”.

În ianuarie 2006 societatea cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” a participat la licitație și a câștigat dreptul de a efectua lucrări de restaurare și redimensionare a Complexului memorial „Eternitate” din perimetrul străzilor Pan Halipa, Vasile Alecsandri și Alexe Mateevici.

În luna februarie 2006 au început lucrările de reconstrucție, la 08 septembrie 2006 fiind finisată prima etapă de reconstrucție, iar în august 2006 cea de-a doua etapă.

Obiectul a fost recepționat de beneficiarul Direcția Construcțiilor Capitale a Consiliului mun. Chișinău și transmis în luna decembrie 2006 la bilanțul Ministerului Apărării.

Prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 21/13 din 25 noiembrie 2008 s-a aprobat documentația de proiect, devizul de cheltuieli și s-a constatat datoria bugetului de stat față de societatea cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” în mărime de 9 918 000 lei pentru lucrările de restaurare.

La 22 mai 2007 a fost pornită urmărirea penală în privința Elenei Gusenco și lui Dumitru Bîrsanu în baza art. 195 alin. (5) Codul penal – însușirea în proporții deosebit de mari a bunurilor prin escrocherie, fiind învinuiți de majorarea costului lucrărilor de pavare a teritoriului complexului memorial cu 1 709 466 lei.

Prin sentința Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 14 aprilie 2010, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2013 și decizia Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2014, au fost achitați din motivul lipsei în fapta imputată a semnelor de infracțiune.

Organele de urmărire penală neîntemeiat au pornit urmărirea penală, cauza aflându-se pe rol 6 ani.

Având în vedere că în privința Elenei Gusenco au fost aplicate măsuri de reprimare s-a stopat activitatea societății cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” și s-a stopat transferarea sumei de 9 918 000 lei de la bugetul de stat pentru lucrările efectuate la Complexul memorial „Eternitate”.

Ca rezultat subantreprenorii au depus cereri de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriilor, iar din lipsa resurselor financiare la 31 octombrie 2008 s-a intentat procesul de insolvență în privința societății cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” și la 09 ianuarie 2014 s-a dispus dizolvarea întreprinderii.

Salariul mediu lunar al Elenei Gusenco în ultimele 6 luni până la pornirea urmăririi penale constituia suma de 4 550 lei,

Salariul ratat al Elenei Gusenco pentru anul 2009 constituie suma de 30 702 lei, pentru anul 2010 suma de 38 626 lei, pentru anul 2011 suma de 33 626 lei, pentru anul 2012 suma de 37 124 lei, pentru anul 2013 suma de 54 600 lei, pentru anul 2004 suma de 54 600 lei, în total suma de 249 278 lei.

Din rapoartele privind rezultatele financiare a societății cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” pentru anii 2006 – 2014 se observă descreșterea venitului obținut.

La finele anului 2006 până la pornirea cauzei penale, profitul net al întreprinderii constituia suma de 935 982 lei, iar la finele anului 2007 după pornirea cauzei penale, profitul constituia suma de 20 423 lei.

Venitul ratat al Elenei Gusenco în calitate de unic fondator al societății cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” constituie suma de 6 328 122 lei.

Salariul mediu lunar a lui Bîrsanu Dumitru în ultimele 6 luni până la pornirea procesului de insolvență constituia suma de 2 226 lei.

Salariul ratat a lui Bîrsanu Dumitru pentru anul 2009 constituie suma de 20 388 lei, pentru anul 2010 constituie suma de 21 548 lei, pentru anul 2011 suma de 26 210 lei, pentru anul 2012 suma de 26 712 lei, pentru anul 2013 suma de 26 712 lei, pentru anul 2014 suma de 26 712 lei, iar în total suma de 158 766 lei.

Prejudiciul moral îl apreciază la suma de 1 000 000 lei pentru fiecare.

Cer încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Elenei Gusenco a prejudiciului material sub forma salariului ratat în mărime de 249 278 lei, a venitului ratat în sumă de 6 328 122 lei, a

prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei și compensarea cheltuielilor de asistență juridică, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Bîrsanu Dumitru a prejudiciului material sub forma salariului ratat în mărime de 158 766 lei, a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-8, vol. I).

Prin procura din 09 ianuarie 2014 Dogotari Violeta a fost împuternicită de Ministerul Justiției al Republicii Moldova să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a depune cereri (f.d. 149, vol. I).

În ședința de judecată din 30 octombrie 2014 reprezentantul Dogotari Violeta a solicitat în interesele Ministerului Justiției al Republicii Moldova cerere cu privire la antrenarea în proces a Procuraturii Generale în calitate de intervenient accesoriu (f.d. 163, vol. I).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 30 octombrie 2014 s-a antrenat în proces Procuratura Generală în calitate de intervenient accesoriu (f.d. 163, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gusenco Elena și Bîrsanu Dumitru.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerul Finanțelor în beneficiul Elenei Gusenco prejudiciul material în mărime de 249 278 lei cu titlu de salariu ratat și prejudiciul moral în mărime de 500 000 lei, în total suma de 749 278 lei.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Dumitru Bîrsanu prejudiciul material în mărime de 158 766 lei cu titlu de salariu ratat și prejudiciul moral în mărime de 500 000 lei, în total suma de 658 766 lei.

Pretenția Elenei Gusenco cu privire la încasarea venitului ratat în mărime de 6 328 122 lei s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 170, 179-187, vol. I).

La 02 februarie 2015 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (f.d. 173, vol. I).

La 17 februarie 2015 Procuratura Anticorupție a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (f.d. 174-175, vol. I).

La 19 februarie 2015 avocatul Victor Potlog a depus în interesele Elenei Gusenco și Dumitru Bîrsanu apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (f.d.177-178, vol. I).

La 07 mai 2015 Ministerul Justiției a depus apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (f.d. 197-201, vol. I).

La 13 mai 2015 avocatul Potlog Victor a depus în interesele Elenei Gusenco și Dumitru Bîrsanu apel motivat împotriva Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (202-204, vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2015 s-a restituit cererea de apel depusă de Procuratura Anticorupție (f.d. 226-229, vol. I).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 septembrie 2015 a respins apelul declarat de avocatul Victor Potlog în interesele Elenei Gusenco și Dumitru Bîrsanu.

A admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

A modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Elenei Gusenco și lui Dumitru Bîrsanu de la 500 000 lei la 200 000 lei pentru fiecare.

În rest hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 a fost menținută (f.d. 230-243, vol. I).

Prin procura din 05 august 2015 Cachița Constantin a fost împuternicit de Ministerul Justiției al Republicii Moldova să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească (f.d. 6, vol. II).

La 17 noiembrie 2015 reprezentantul Cachița Constantin a declarat în interesele Ministerului Justiției al Republicii Moldova recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2015 (f.d.1-5, vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 februarie 2016 s-a admis recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2015 și s-a remis pricina la rejudicare la Curtea de Apel Chișinău (f.d. 27-34, vol. II).

La 17 mai 2016 reprezentantul Nasu Andrei a depus în interesele Ministerului Justiției al Republicii Moldova apel suplimentar împotriva Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 (f.d. 49-51, vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016 s-a respins apelul declarat de avocatul Victor Potlog în interesele Elenei Gusenco și Dumitru Bîrsanu.

S-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 în partea încasării prejudiciului material și s-a emis în această parte o hotărâre nouă de respingere a pretențiilor.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 prin micșorarea prejudiciului moral încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Elenei Gusenco și lui Dumitru Bîrsanu de la 500 000 lei la 80 000 lei pentru fiecare.

În rest hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 20 ianuarie 2015 a fost menținută (f.d. 66-78, vol. II).

În motivarea soluției instanța de apel a indicat că pretenția lui Bîrsanu Dumitru și Elenei Gusenco cu privire la încasarea salariului ratat este neîntemeiată, deoarece lipsește legătura causală dintre implicarea acestora în dosarul penal și exercitarea atribuțiilor de serviciu, având în vedere că în privința acestora nu au fost aplicate măsuri preventive privative de libertate.

Este neîntemeiată pretenția Elenei Gusenco cu privire la încasarea salariului ratat și din considerentul că fiind în calitate de asociat și administrator nu a fost lipsită de posibilitatea de a gestiona societatea cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” și să dea dovadă de un management efectiv.

Prima instanță eronat a apreciat prejudiciul moral cauzat lui Bîrsanu Dumitru și Elenei Gusenco în mărime de 500 000 lei pentru fiecare pentru tragerea ilegală la răspundere penală.

Ținând cont de principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare, instanța de apel a apreciat prejudiciul moral la suma de 80 000 lei.

La 06 septembrie 2016 Gusenco Elena a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, solicitând admiterea casarea ambelor

hotărâri judecătorești în partea respingerii pretențiilor cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs Gusenco Elena a indicat că instanța de apel eronat a constatat că nu s-a stabilit legătura cauzală dintre pornirea urmăririi penale și ratarea venitului și a salariului, în condițiile în care în cazul în care nu ar fi fost pornită urmărirea penală, societatea cu răspundere limitată „Galeria de Piatră” ar fi primit suma restantă de la bugetul de stat în mărime de 9 918 000 lei și ar fi putut să se achite cu subantreprenorii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 07 decembrie 2016 s-a respins ca fiind inadmisibil recursul declarat de Gusenco Elena.

La 16 decembrie 2016 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, solicitând admiterea recursului, casarea ambelor hotărâri judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a invocat că instanța de apel eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat, în beneficiul intimaților Bîrsanu Dumitru și Elenei Gusenco a sumei prejudiciului moral, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite condițiile necesare de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545, și anume condițiile prevăzute de art.3 alin.(1) din Legea nr.1545-XIII din 25.02.1998.

Se mai invocă în recurs că, instanța de fond nejustificat și exagerat a dispus încasarea în beneficiul intimaților Bîrsanu Dumitru și Elenei Gusenco a sumei de 80 000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral, în condițiile în care nu există nici un temei de acordare a despăgubirii bănești, întrucât nu au fost constatate drept ilegale acțiunile organelor de drept, precum și nu a fost probat prin probe pertinente, concludente și argumente justificative privind suferințele morale.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Prin scrisoarea de însoțire nedatată Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 31 mai 2016 (f.d. 79, vol. II).

Având în vedere că la materialele pricinii este anexată dovadă de recepționare a deciziei instanței de apel din 31 mai 2016 la data de 18 noiembrie 2016 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, recursul declarat de aceasta la 16 decembrie 2016 se consideră depus în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art.432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ constată că argumentele formulate în recurs se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recurs, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse. Or recursul, exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecătorul:

Svetlana Filincova

Judecătorii:

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru